

Hennatatoeage en allergische reacties

Sinds enkele maanden duiken er geregeld klachten op door tijdelijke hennatatoeages die mensen tijdens vakanties of feesten laten aanbrengen. Zuivere hennatatoeages verdwijnen na enkele weken zonder problemen. Voor een sneller en donkerder effect wordt soms **parafenylenediamine** aan de henna toegevoegd en die kan voor serieuze allergische problemen zorgen met zware gevolgen voor de rest van het leven.

Tijdelijke tatoeages zijn een elegant vakantiesouvenir. Ze zijn snel aangebracht, pijnloos en ze verbleken binnen enkele weken. Straatkunstenaars in toeristenoorden over heel de wereld doen er goede zaken mee. De keuze aan motieven kent geen einde en de tatoeages worden, net als de blijvende, over heel het lichaam aangebracht, al zijn vooral de handen, vingers, armen en schouders geliefkoosde plaatsen.

Henna

De hippies en natuurbewegingen van de jaren '60 en '70 maakten van henna een populaire haarkleurstof en ze is dat sindsdien gebleven. Het aanbrengen van tijdelijke henna-tatoeages was al een eeuwenoud gebruik in de Islamitische wereld, in India en in Afrika, onder meer ter gelegenheid van bruiloftsfeesten, maar toen Madonna in 1998 op de videoclip bij het uitbrengen van de single Frozen te zien was met getatoeëerde handen werd dit plots wereldwijd een trend.

Lawsonia inermis

Henna is een natuurlijke kleurstof, afkomstig van de 3 tot 8 meter hoge struik Lawsonia inermis, die voorkomt in subtropische streken en gekweekt wordt in onder meer Noord-Afrika, India en Sri-Lanka.

De dieprode kleur van henna wordt donkerder tot zelfs zwart gemaakt door er andere pigmenten aan toe te voegen. Voor volledig natuurlijke producten gebruikt men extracten van de indigostruik. De **goedkoopste synthetische stof** om zwarte henna te maken is parafenyleendiamine. Zwarte henna geeft een sneller en donkerder effect bij de tijdelijke tatoeages.

Zuivere henna veroorzaakt slechts zelden allergieproblemen en dan nog bijna uitsluitend bij mensen die er beroepshalve aan blootgesteld zijn.

Parafenyleendiamine

Parafenyleendiamine (afgekort tot PPD volgens de Engelse wetenschappelijke naam paraphenylenediamine) is een sterk allergeen. Het lokt bij zeer veel mensen allergische reacties uit. Omwille van dit risico op allergische reacties is het volgens de richtlijnen van de Europese Gemeenschap verboden om parafenyleendiamine **rechtstreeks op de huid** aan te brengen. In haarverven is de maximale concentratie beperkt tot 6%. Het is verboden in mascara, cosmetica en in kleuringen voor wenkbrauwen.

Het probleem met henna-tatoeages is dat men vaak niet weet dat er stoffen zoals parafenyleendiamine aan het hennakleurmengsel toegevoegd werden. Het is ook fout te denken dat dit probleem zich beperkt tot derde wereldlanden of vakantieoord. Er zijn evengoed meldingen geweest vanuit wereldsteden zoals Londen, Los Angeles, Parijs, Hannover, Toronto, enz.

Sommige mensen brengen extra flesjes met het hennakleurmengsel van hun vakantieoord mee naar huis om de tekening later opnieuw in te kleuren zodat ze langer blijft. Indien dit mengsel parafenyleendiamine bevat, neemt het risico op allergie zéér sterk toe.

Aan mensen die na een henna-tatoeage last hadden van jeuk of huiduitslag moet **ten sterkste afgeraden** worden nadien opnieuw een henna-tatoeage te laten plaatsen of de tekening opnieuw te laten inkleuren, tenzij ze absoluut zeker zijn dat het kleurmengsel uitsluitend zuivere henna bevat.

Symptomen

Zoals gezegd veroorzaakt parafenyleendiamine bij veel mensen een allergische reactie. Meestal ontstaan de eerste symptomen rond de tijd waarop de oorspronkelijke hennatekening bijna verbleekt is, zo'n **2 weken na het aanbrengen** ervan. De eerste klachten betreffen meestal jeuk, lichte pijn of branderigheid, roodheid, zwelling en eventueel vorming van blaren. Het reliëf volgt vaak exact de oorspronkelijke tekening. Indien de huiduitslag in dit stadium niet behandeld wordt, kunnen bijkomende infecties optreden.

Soms blijft de last niet beperkt tot de tekening en het betrokken lichaamsdeel, maar voelt men zich algemeen niet goed, soms zelfs wat ziek; bij een aantal mensen werden er ook zwellingen van de lymfeklieren vastgesteld.

Sommige mensen zijn reeds allergisch voor parafenyleendiamine door vroegere blootstelling aan de kleurstof zelf bv. via haarkleurmiddelen, of zelfs via kruisallergie door scheikundige verwantschap met bvb. lokale anesthetica, textielkleurstoffen, rubber-en plastic-additieven.enz. Zij zijn niet altijd op de hoogte van deze allergie en wanneer zij een henna-tatoeage laten aanbrengen, kan de reactie veel sneller optreden, bv. reeds na enkele dagen, en kan ook uitermate heftig zijn.

Behandeling

Het contacteczeem wordt meestal behandeld met corticosteroïden, bv. onder de vorm van crèmes die rechtstreeks op de huid gesmeerd worden, of onder orale vorm (tabletten die via de mond ingenomen moeten worden).

Vochtige compressen kunnen helpen om het eczeem af te koelen.

Ondanks alle behandelingsinitiatieven duurt het vaak 3 tot 4 weken vooraleer het letsel genezen is.

Na de genezing blijven er vaak **restletsels** over. Meestal een lichte of donkere verkleuring (hypo- of hyperpigmentatie) van de huid die overeenkomt met de oorspronkelijke tekening.

Deze verkleuring verdwijnt in het beste geval na een drietal maanden, maar bij sommige mensen blijft ze veel langer zichtbaar (tot meer dan een jaar nadien).

Gevolgen

Een allergie voor parafenyleendiamine heeft vaak **aanzienlijke consequenties voor het verdere leven**. Parafenyleendiamine en derivaten zijn immers veel gebruikte substanties die in veel producten voorkomen, bv. in rubber, lak, leder, bont, textiel, haarverven, schoenpoets, plastics, fotografische ontwikkelaars, enz. Het kan onder meer voorkomen in zwarte handgrepen van fietsen, drukinkten, rubberlaarzen, slangen in tankstations, lederen handschoenen, zwarte nylons of panty's, kunststoffen mappen, enz.. Deze en nog veel meer andere producten zijn in de toekomst vaak te vermijden wanneer men allergisch is voor deze stof.

Dit betekent ook dat mensen met een allergie voor parafenyleendiamine eventueel bepaalde beroepen niet meer zullen kunnen uitoefenen. Om er enkele te noemen: drukker, schoenverkoper, kapper, tewerkstelling in de leder-, textiel- en rubberindustrie, garagist, enz.

auteur/bron : dienst dermatologie van de K.U.L , www.infal-derm.be, Karen Neyens, An Goossens | verschenen op : 22-06-2005 | bijgewerkt op : 12-01-2006